

A Szegedi Ítéltábla**Az ügy száma:**

Pf.II.20.171/2020/5. szám

A felperes:

I. rendű felperes:

II. rendű felperes:

Az I-II. rendű felperesek meghatalmazott jogi képviselője:

Kászonyi Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Kászonyi Gabriella)

Az alperes:

.....

Az alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Bugya Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bugya József)

A per tárgya:

Szerződés érvénytelenségének megállapítása

A fellebbezést benyújtó felek:

I-II. rendű felperes, 4.P.20.744/2019/17. szám

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Kecskeméti Törvényszék 4.P.20.744/2019/16. szám

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az alperesnek 172 000 (százhetvenkétezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

Az 548 000 (ötszáznegyvennyolcezer) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás**A tényállás**

- [1] A felperesek finanszírozási kérelme alapján a felperesek, mint adósok és az alperes, mint hitelező között 2008. május 16. napján "Ingatlanfedezet mellett nyújtott személyi hitelről szóló szerződés" elnevezéssel kölcsönszerződés jött létre, amely szerint a felperesek finanszírozási igénye 6 850 000 Ft, a kölcsön nyilvántartásának devizaneme: svájci frank (továbbiakban: CHF), a kölcsön összege:

48 938 CHF, a törlesztőrészletek száma: 240, a szerződéskötési díj: 0 Ft, a változó kamatláb szerződéskötéskori mértéke: 6,2 % volt. Az első törlesztőrészlet esedékességéig 2008. június 15. napja, a további törlesztőrészleteké a szerződésben rögzített időpont szerint került meghatározásra. A törlesztőrészletek várható összegét az akkori annuitásos számítás, kamatláb és kondíciók figyelembevételével 356 028 CHF-ben jelölték meg. A kölcsön lejárat: 2028. május 25. napja, az induló teljes hiteldíjmutató (THM) mértéke: 6,84 % volt. A kölcsön fedezetéül az I. r. felperes tulajdonát képező **(település neve, ingatlan címe)** szám alatti ingatlan szolgált.

[2] A kölcsönszerződéssel egyidejűleg a peres felek zálogszerződést **((zálogszerződés száma).)** és opciós szerződést **(opciós szerződés száma)** is kötöttek.

[3] A felperesek 2008. május 16. napján külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozatot írtak alá, amelyben tudomásul vették, hogy az érintett kölcsönszerződés kapcsán felmerült a forint/CHF árfolyam-mozgásból adódóan a veszteség kockázata. E nyilatkozat tartalmazta az alperes erre vonatkozóan adott tájékoztatását, továbbá, hogy a felperesek annak figyelembevételével döntöttek a szerződés megkötése mellett. Kijelentették, tudomással bírnak arról, hogy a konstrukció ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának, valamint, hogy a szerződés futamideje alatt a forint/CHF árfolyam kedvezőtlen, a folyósítás napján érvényesített árfolyamhoz képest a forint kedvezőtlen változása esetén a CHF-ben megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet és ezzel az árfolyamváltozásoknak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalnak. Aláírásukkal elfogadták azt is, hogy a CHF-ben fennálló aktuális kölcsöntartozás forintban számított összegének és a kölcsön biztosítékaul szolgáló ingatlanon forintban megállapított fedezeti értéknek aránya a forint/CHF árfolyam kedvezőtlen változása esetén a bank-konstrukcióra vonatkozó hirdetményében előírt hitel/fedezet arányát meghaladhatja. E kockázatfeltáró nyilatkozat figyelemfelkeltő volt, nem tartalmazta a konstrukció jellegéből adódó, az ügyletkötés során jelentkező valamennyi kockázatot és veszélyforrást, amelynek tényét a felperesek megértették.

[4] Az alperes 2008. május 16-án 45 502,86 CHF értékben 6 850 000 Ft összegű kölcsönt folyósított a felperesnek azzal, hogy a folyósítás napján érvényes, a bank által jegyzett deviza vételi árfolyam 150,53 forint/CHF volt.

A felperes keresete és az alperes védekezése

[5] A felperesek keresetükben az alperessel kötött kölcsönszerződés érvénytelensége megállapítását kérték egyfelől azért, mert a kölcsönszerződés annak tényleges tárgyát nem határozta meg, ezáltal a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) pontjába ütközik, nem kerültek meghatározásra a szerződésben a törlesztési időpontok, a törlesztőrészletek pontos összege, esedékessége, amely miatt a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontja alapján is semmis. Állították, az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás nem felelt meg az uniós előírásoknak. Szóban azt a tájékoztatást kapták, hogy az ügyletnek nincs valós kockázata, a legstabilabb devizának a CHF tekinthető, a törlesztőrészletek összege legfeljebb egy-két ezer forintot eltérést mutathat a jövőben. Az írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozat nem tartalmazott tájékoztatást a kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatásáról, továbbá arról, hogy a kedvezőtlen árfolyamváltozás következtében a követelés tőkeösszege is növekedhet, amelynek nincs felső határa. Kérték megállapítani a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés 4. pontjának ún. ténytanúsítványra vonatkozó rendelkezése tisztességtelenségét, amelynek lényege, hogy a közjegyző az adós terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás közokirati tanúsításaként közjegyzői ténytanúsítványt állít ki, amelynek az adós aláveti magát és amely alapján vele szemben ezen okiratra alapítottan végrehajtás is indítható. A támadott szerződési feltétel értelmezésére az alperes egyoldalúan jogosult, a kikötés a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára változtatja meg, emiatt a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (Kr.) 1. § (1) bekezdés a) és j) pontja alapján tisztességtelen.

- [6] Az érvénytelenség jogkövetkezményeként elsődlegesen az eredeti állapot helyreállítását és kötelezésüket kérték 580 750 Ft alperes részére történő megfizetésére. Állították, eddigi összes törlesztésük 5 650 069 Ft-ot tesz ki, a felülvizsgált elszámolás szerint tisztességtelenül felszámított összeg 619 181 Ft volt (2413,96 CHF), ezt levonásba helyezve a részükre folyósított tőkeösszegeből, tartozásuk 580 750 Ft. Másodlagosan, arra az esetre, ha a bíróság a szerződés érvénytelenségét a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjában foglaltak megsértésére, illetve az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás hiányaira alapítottan állapítja meg, kérték a szerződés érvényessé nyilvánítását és erre figyelemmel a fentebb megjelölt összeg megfizetésére kötelezésüket a már levezetett számítás szerint.
- [7] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Vitatta, hogy a szerződés bármely, a keresetben hivatkozott okból érvénytelen, avagy annak bármely rendelkezése tisztességtelen. A kölcsönszerződésben a kölcsön összege egyértelműen és konkrétan meghatározásra került, amit az Ászf. 10.1. és 10.2. pontjaiban foglalt rendelkezések alátámasztanak. A szerződés tárgya az a deviza összeg volt, ami a folyósítás napján az adott árfolyamon számolva megfelelt a finanszírozási igény forint összegének. Felperesek tisztában voltak azzal, hogy a szerződés deviza alapú, annak alapján a kölcsönösszeg meghatározása és nyilvántartása devizában történt, ugyanakkor a törlesztőrészleteket az adósnak forintban kellett teljesítenie. A kölcsönszerződés 4. pont 2. bekezdéséből és 1. pontjából megállapítható volt a kölcsön és a törlesztőrészletek összege, a külön okiratba foglalt kockázatteltérő nyilatkozat pedig világos és egyértelmű tájékoztatást adott arról, hogy az ügylet árfolyamkockázattal jár, ami jelentős fizetési terheket eredményezhet az adós számára és amelynek viselésére korlátozás nélkül köteles. A szerződés a törlesztőrészletek számát, összegét, esedékességét egyaránt tartalmazta, azt a szerződés devizaalapúságából következően elegendő volt devizában meghatározni, az induló törlesztőrészlet összegét a kölcsönszerződés 1. pontja konkrétan megjelölte. Az Ászf. rendelkezéseiből egyértelmű, hogy a CHF-ben meghatározott törlesztőrészlet milyen módon és árfolyamon kerül forintra átszámításra, ezért a szerződés tartalmazta a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában felsorolt tartalmi elemeket. Az érvénytelenség jogkövetkezményét illetően kiemelte, a felperes által megjelölt érvénytelenségi okokhoz külön-külön kell annak jogkövetkezményét kapcsolni és meghatározni. Vitatta a felperesek elszámolását.
- [8] A kölcsönszerződés 4. pontja ún. "ténytanúsítványra" vonatkozó rendelkezése tisztességtelensége kapcsán hivatkozott a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. tv. (Vht.) 21. §, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § rendelkezéseire, továbbá a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. tv. (Kjtv.) 112. §, 136. § (1) bekezdés e), g) és 142. §-ában foglaltakra. A követelés közvetlen végrehajthatóságához a felmondás tényét közjegyzői közokiratnak kell tanúsítania, ugyanakkor az adósnak módja van arra, hogy a végrehajtás alapját képező szerződés érvényességét, vagy tartozása összecszerűségét vitassa. A felperes által sérelmezett kikötés nem fordítja meg hátrányára a bizonyítási terhet, miután az adós által indított önálló perben az adós kötelezettsége lenne a szerződés érvénytelenségének, vagy annak bizonyítása, hogy a tartozása nem az alperes által rögzített összegben áll fenn. Az alperes ilyen rendelkezés hiányában is jogosult a felmondást közjegyzői okiratba rögzíteni, arról közjegyzői ténytanúsítványt kérni, ami lehetővé teszi a közvetlen végrehajthatóságot, következésképp a vitatott rendelkezés nem biztosít részére többletjogosítványt, nem idéz elő a felek jogaiban egyenlőtlenséget, ezáltal nem tisztességtelen.

Az elsőfokú ítélet és indokai

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperesek keresetét elutasította. A szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjára alapított érvénytelenségét illetően kifejtette, a szerződés 1. pontja tartalmazta a kölcsön kondícióit, megjelölte a kölcsön összegét, a törlesztőrészletek számát, a kölcsön kamatlábát, az első törlesztés esedékességének napját, a további törlesztőrészletek esedékességét, a kölcsön futamidejét, a törlesztőrészletek várható összegét. Mindez a kölcsönt magába foglaló közjegyzői okiratban is rögzítésre került. A szerződés, továbbá az annak

elválaszthatatlan részét képező általános szerződési feltételek és a hirdetmény egyértelműen rögzítették a szerződés tárgyát, a törlesztőrészletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat, ezért a szerződés a felperesek által megjelölt tartalmi hiányosságokban nem szenved. A kölcsönszerződés 1. pontja, a 4. pont 3. bekezdése és az Ászf. 10. pontja alapján tény, hogy az egyedi szerződésben megjelölt kölcsönösszeg a finanszírozási igény összegének a szerződéskötés napjára a bank által jegyzett deviza I. eladási áron számított deviza ellenértékének 110 %-ában került meghatározásra, azonban a bank által folyósított kölcsönösszeg nem haladja meg az egyedi ügyfélszerződésben finanszírozási igényként megjelölt forint összegnek a folyósítás napjára számított deviza ellenértékét, azaz a felperesek részére ténylegesen a finanszírozási igényük szerinti forintösszeg került folyósításra és fizetési kötelezettségük is ehhez igazodott.

[10] Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatásról kiemelte, az erre vonatkozó kitételeket tartalmazza az egyedi szerződés, a közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés, a felperesek által 2008. május 9. napján aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat, amelyek tartalma kielégíti a Kúria 6/2013. és 2/2014. PJE. határozataiban írt követelményeket. A felperesek a perben nem hivatkoztak az írásbelitől eltérő tartalmú szóbeli tájékoztatásra, azt nem is bizonyították, ugyanakkor terhükre értékelte, hogy saját nyilatkozatuk szerint az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást nem olvasták el, így annak tisztességtelenségére megalapozottan nem hivatkozhatnak.

[11] Nem ítélte tisztességtelennek a Kr. 1. § (1) bekezdés a) és j) pontjai alapján a közjegyzői okirat 4. pontjába foglalt ún. ténytanúsítványra vonatkozó rendelkezést. A Kúria 1/2018. Gazdasági Elvi Határozatában foglaltakra utalással hangsúlyozta, nem korlátozza a fogyasztó jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét, ha a pénzügyi intézmény a saját nyilvántartásai alapulvételével készített kimutatás alapján közokiratba foglalt ténytanúsítványt tekinti a fogyasztó tartozását illetően irányadónak. Ez nem joghatályos tartozáselismerő nyilatkozat, annak joghatásai nem érvényesülhetnek, ezért a bizonyítási terhet sem változtatja meg a fogyasztó számára hátrányosan és nem korlátozza a jogszabályon alapuló igényérvényesítési lehetőségét sem. Az alperesnek módja van a szerződésből eredő követelését a felperessel szemben peres úton érvényesíteni, e perben a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint a bizonyítás őt terheli, vita esetén pedig be kell mutatnia nyilvántartása elszámolása elveit, módszereit, adatait. Ezzel szemben a felperes ellenbizonyítással élhet, vitatva a számítás helyességét, ami nem eredményezi a bizonyítási teher megfordulását. A Vht. 21. § (1) bekezdésére és 23/C. § (1) bekezdésére utalással rámutatott, a teljes tartozás összegére akkor van helye végrehajtási záradék kibocsátásának, ha az adós szerződésszegése miatt a végrehajtást kérő közokiratba foglalt jognyilatkozattal felmondta a szerződést. Ez esetben a szerződésszegés ténye, a felmondás jogszerűsége nem vizsgálható, a végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján végrehajtási záradék kiállításának van helye. Ilyen közjegyzői okirat kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha az adóssal kötött szerződésben erről külön nem rendelkeztek. Az adós ugyanakkor tartozását a Pp. 369. §-a szerint a végrehajtás megszüntetése, vagy korlátozása iránti perben vitathatja, következésképp a kölcsönszerződés nem biztosít több jogosultságot az alperes részére és nem ró több kötelezettséget a felperes terhére, mint ami az irányadó jogszabályok alapján őket megilletné, illetve terhelné.

A fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem

[12] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen előterjesztett fellebbezésükben a felperesek elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetüknek helyt adó döntés hozatalát kérték. A Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjára alapított érvénytelenségi okot illetően kiemelték, a folyósítási értesítő szerint az alperes 6 850 000 Ft kölcsönt folyósított részükre az aznapi 150,53 CHF/Ft devizaárfolyamon, amely 45 502,86 CHF-ot tesz ki, szemben a közjegyzői okiratban rögzített 48 938 CHF-kal. Ebből következően a valós folyósítás szerinti kölcsönösszeg 3436 CHF-kal kevesebb, mint amit az alperes nyilvántartott, ami nyilvánvalóan kihat mind a

tőkeösszegek, mind a törlesztőrészletek meghatározására. Ezért téves az elsőfokú bíróság ténymegállapítása, hogy a szükséges számítások elvégzését követően a folyósított összeg 6 849 545,5158 Ft, ami kerekítve 6 500 000 Ft. Ennek következtében az Ászf. 10. pontjában foglaltak sem teljesülhettek. Iratellenesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az árfolyamkockázatot illetően nem hivatkoztak az írásban rögzítettől eltérő szóbeli tájékoztatásra. Fenntartották, az ügyletkötés során azt a szóbeli tájékoztatást kapták, hogy a kölcsönszerződésnek nincs kockázata, a törlesztőrészlet legfeljebb egy-két ezer forinttal változhat, a CHF stabil devizanem. Arra azonban az alperes sem írásban, sem szóban nem adott tájékoztatást, hogy az árfolyam rájuk nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, illetve, hogy annak következményei nemcsak a törlesztőrészleteket, hanem a tőke összegét is érintik. Az alperes által adott tájékoztatás nem volt konkrét, nem tért ki valamennyi kockázatra, ami e konstrukcióval összefüggésben felmerülhet. Önmagában azzal, hogy az alperes a kockázatfeltáró nyilatkozatot a velük aláíratta és részükre átadta, a tájékoztatási kötelezettségét még nem teljesítette, abból ugyanis nem állapítható meg, hogy az árfolyamkockázat teljes mértékben korlátlanul és kizárólag őket terheli, továbbá, hogy az valós és nincs felső határa. A perben az alperest terhelte az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás megfelelőségének bizonyítása, e kötelezettségének azonban nem tett eleget, arra a csupán általánosságokat tartalmazó tanúvallomások nem alkalmasak. E tekintetben az elsőfokú bíróság a bizonyítékokkal ellentétes ténymegállapításokat tett ítéletében, mellőzte a banki alkalmazottak meghallgatását, egyebekben tévesen értékelte a terhükre, hogy a szóban nyújtott eltérő tájékoztatásra nem hivatkoztak, illetve annak megtörténtét nem bizonyították. Mindezek olyan súlyos eljárási szabálysértések, amelyek az ítélet érdemére is kihatnak, és indokolják az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését.

[13] Fenntartották, hogy a kölcsönszerződés 4. pontjában foglalt ténytanúsítványra vonatkozó kikötés a Kr. 1. § (1) bekezdés a) és j) pontja alapján a már kifejtett indokaik miatt tisztességtelen. A szerződés megkötésekor előre el kellett fogadniuk, hogy a banki igényérvényesítés esetén a terhükre fennálló kölcsön- és járuléktartozás összege az alperesi nyilvántartás szerinti összeggel azonos, ezért a Ptk. 242. §-a szerinti tartozáselismerő nyilatkozatot tettek olyan időpontban, amikor az alperessel szemben tartozásuk még nem állt fenn és annak jövőbeni összegét sem ismerték. A közjegyzői ténytanúsítvány alapján pedig az alperes közvetlen végrehajtást kezdeményezhet, így az adós csak a végrehajtás megszüntetési, vagy korlátozási perben vitathatja a tartozás összecszerűségét, e tekintetben a bizonyítás őt terheli, azaz a bizonyítási teher a fogyasztó hátrányára megfordul.

[14] A szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára alapított érvénytelensége körében előadták, a szerződés nem tartalmazta a törlesztőrészletek forint összegét, az nem volt kiszámítható, hiányzott a törlesztőrészletek esedékessége időpontjának pontos megjelölése is. Hivatkoztak az EUB C-227/18. számú ítéletére, kiemelve, hogy a szerződés rendelkezései az ebben foglalt követelményeket nem elégítik ki. Bizonyítási indítványaik körében kérték kötelezni az alperest a kirovó pénzbenben helyes tőkeösszeg alapján számított árfolyam-különbözet, ügyleti és késedelmi kamat kimutatás csatolására, továbbá nyilatkozattételre, hogy mikor postázták a folyósítási értesítőt a részükre és mikor vették azt át, mert ezen adatok ismeretében tudják igényüket pontosítani az összecszerűségre, így a bizonyítás fogantatosítása nem mellőzhető.

[15] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Fenntartotta valamennyi, az elsőfokú eljárás során kifejtett érdemi védekezését.

Az ítéletábra döntése és annak indokai

[16] A fellebbezés alaptalan.

[17] A felperesek fellebbezésükben elsődlegesen az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését kérték, mert megítélésük szerint indokolt a bizonyítás nagy terjedelmű kiegészítése, amely a másodfokú eljárás során nem lehetséges. Ezzel szemben az ítéletábra álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást a bizonyítékok okszerű mérlegelése eredményeként helytállóan állapította meg, a bizonyítást megfelelő terjedelemben folytatta le, további bizonyítás fogantatosítása szükségtelen. A

peres felek személyes előadása, a tanúvallomások és az okirati bizonyítékok egybevetése eredményeként a jogvita - az alább kifejtendők szerint - elbírálható, ezért a Pp. 252. § (3) bekezdése alapján nem volt indokolt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése. A felperesek másodlagos fellebbezésükben keresetüknek helyt adó döntés hozatalát kérték, változatlanul arra hivatkoztak, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiban foglalt követelményeknek nem felel meg, ezért érvénytelen.

[18] A Hpt. hivatkozott rendelkezéseit illetően az ítéletábra kiemeli, amint azt a Kúria 6/2013. és az 1/2016. PJE. határozataiban megállapította, hogy a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés megfelel a Hpt. 213. § a) és e) pontja által előírtaknak, ha az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is - akár forintban, akár devizában rögzíti a kölcsön összegét, továbbá kiszámítható módon tartalmazza a törlesztőrészek számát, összegét és a törlesztési időpontokat, feltéve, ha a szerződés rögzíti legalább azokat az adatokat és azt a számítási módot, amelyek alapján a kölcsön összegének lerovó és kirovó pénznem közötti átszámítása elvégezhető, illetve amelyek ismeretében a törlesztőrészek összege az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában az egyes törlesztőrészek esedékességekor pontosan meghatározható.

[19] Lényegét tekintve ezzel egyezően foglalt állást az EUB a C-126/17. és C-227/18. számú ítéleteiben. A bíróság e határozataiban megállapította, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EKG. tanácsi irányelv 4. cikkének 2. bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésekben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés, amely a kölcsön devizában kifejezett összegét és a törlesztőrészek nemzeti fizetőeszközben kifejezett összegét - mivel ezek a folyósítás, illetve a törlesztések esedékességének időpontjában érvényes árfolyamtól függnék - csak tájékoztató jelleggel említi meg -, feltéve, hogy a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott teljes összeg és a törlesztőrészek összege egyértelműen meghatározható és ezen összegek számítási mechanizmusa, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható módon ismertetésre kerül.

[20] Ahhoz, hogy a kölcsön összege meghatározott legyen, nem szükséges sem a folyósítás napjának dátumszerű megjelölése, sem az árfolyam szerződésben való rögzítése. A kölcsönösszeg folyósításához szükség volt a szerződés szerinti folyósítási feltételek teljesítésére, az pedig nem volt előre meghatározható, hogy a felperesek mikor fognak e feltételeknek eleget tenni, ezért a folyósítás pontos időpontja nem volt előre megjelölhető. A szerződés 4. pont 3. bekezdése szerint az annak elválaszthatatlan részét képező Ászf. 10. pontja részletezte a devizával kapcsolatos lényegi rendelkezéseket. Eszerint a kölcsön összege - a szerződés tárgya - akként került meghatározásra, hogy "az a feltüntetett finanszírozási igény összegének a szerződéskötés napjára a bank által jegyzett deviza I. eladási árfolyamon számított deviza ellenértékének 110 %-a, azonban a bank által folyósított kölcsön összege nem haladhatja meg az egyedi szerződésben finanszírozási igényként megjelölt forint összegnek a folyósítás napjára a fentiekben megfelelően számított deviza ellenértékét". A folyósítás időpontja a folyósítási feltételek teljesítésétől függött, így a szerződéskötéskor sem a folyósítás napja, sem az alkalmazandó Ft/CHF árfolyam nem volt ismert, csupán a felperes finanszírozási igényének forint összege (6 850 000 Ft), valamint a szerződéskötés napján irányadó árfolyam. Erre figyelemmel a szerződéskötéskor a finanszírozási igény CHF összege annak a deviza I. eladási árfolyamon számított CHF ellenértékének 110 %-ában került meghatározásra, a folyósítás időpontjában azonban az aznapi árfolyamon rögzült a kölcsön CHF összege. Ez azt jelenti, hogy a felperes későbbi fizetési kötelezettsége a részére ténylegesen forintban folyósított kölcsönösszeghez igazodott (45 502,86 CHF), azaz a felperes ennek alapulvételével fizette a törlesztőrészeket, kamatot és költségeket. Ez utóbbiakat az alperes által csatolt kimutatás igazolta. Ebből következően a kölcsönszerződés és az Ászf. rendelkezései alapján a szerződés tárgya meghatározható: az a deviza összeg, ami a folyósítás napján az adott árfolyamon számolva (150,54 Ft/CHF) megfelelt a finanszírozási igény forint összegének. Megjegyzi az

ítélőtábla, az elsőfokú ítélet indokolásának 18. pontja nyilvánvaló elírást tartalmaz, a felperesek részére folyósított, a folyósítás napján irányadó árfolyam alapul vételével átszámított kölcsön forintösszege 6 849 545,5158 Ft, ami kerekítve - helyesen - 6 850 000 Ft-ot tesz ki. Az elsőfokú bíróság minden esetben ezt az összeget jelölte meg ítéletében a felperesek finanszírozási igényeként, így a 18. pontban rögzített 6 500 000 - ami kerekítéssel sem felelhet meg a finanszírozott összegnek - csupán számelírás, a jogvita érdemére kihatással nincs.

[21] Helytállóan utalt az alperes arra is, közömbös, hogy a folyósítási értesítőt a felperesek mely időpontban vették át, illetve, hogy az mit tartalmazott, mert fizetési kötelezettségüket nem ez, hanem az egyedi szerződés és az Ászf. rendelkezési határozták meg. A fent kifejtettek szerint a szerződés kielégítette a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakat, ezért az ez okból érvénytelennek nem tekinthető.

[22] sérelmezték a felperesek a törlesztőrészletek meghatározottságának hiányát is. A kölcsönszerződés tartalmazta a törlesztőrészletek számát (240), az első törlesztőrészlet esedékességének napját (2008. VI. 15.), a további törlesztőrészletek esedékességét (havonta), továbbá azok várható összegét az annuitásos számítás, kamatláb és kondíciók figyelembevételével (356,28 CHF.). Az Ászf. 9.3. pontja rögzíti a törlesztőrészletek esedékességi időpontjait, a 6.5. pont pedig a törlesztőrészletek meghatározásának annuitásos képletét. A 10.4. pont szerint a törlesztőrészletek forintban kifejezett ellenértékét a bank az esedékesség napján érvényes deviza I. eladási árfolyam alkalmazásával határozza meg. Lényeges, hogy a perbeli szerződés deviza alapú szerződés, amelyben a kölcsönösszeg devizában kerül nyilvántartására, a kölcsönt a hitelező forintban folyósítja, a törlesztőrészletek pedig devizában kerülnek meghatározásra azzal, hogy az adós a fizetési kötelezettségét az esedékesség napján irányadó árfolyam figyelembevételével köteles teljesíteni. Emiatt a szerződéskötés időpontjában a későbbi deviza törlesztőrészlet forint összege nem határozható meg, miután az adott napi árfolyamtól függ az árfolyam mértéke, annak változása előre nem látható, nem meghatározható, nem kalkulálható. Mindezek miatt a törlesztőrészlet összegét nem kellett forintban megjelölni, annak devizában történő meghatározása kielégíti a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt követelményeket.

[23] A felperesek fellebbezésükben is hivatkoztak arra, hogy az ügylet árfolyamkockázatáról nem kaptak megfelelő, elégséges tájékoztatást.

[24] A szerződés árfolyamváltozás elszámolásával és az árfolyamkockázat felperesek általi vállalásával kapcsolatos kikötései a deviza alapú szerződés lényegéhez kapcsolódó feltételek, következésképpen a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési rendelkezések, amelyek tisztességtelensége a Ptk. szerződéskötéskor (2008. május 16.) hatályos 209. § (4) bekezdése szerint nem vizsgálható és a 2009. május 22. napjától hatályos (5) bekezdés, valamint a 2014. PJE határozat 1. pontja szerint is csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére és a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem világos, nem volt érhető. Abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az "átlagos fogyasztó" mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamváltozás kockázata nélkül kizárólag őt terheli, és, hogy az árfolyam ránézve kedvezőtlen hatásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét nem lehet megállapítani.

[25] Az EUB a felperesek által is hivatkozott C-51/17. számú ítéletében a 93/13. EGK. tanácsi irányelv értelmezése alapján - egyebek között - meghatározta azokat a szempontokat, amelyek figyelembevételével a nemzeti bíróságoknak vizsgálniuk kell a deviza alapú kölcsönszerződések árfolyam-különbözet viselésére vonatkozó kikötéseinek tisztességtelenségét. Az ítélet e kérdést érintő rendelkezése szerint a 93/13. irányelv 4. cikkének (2) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a követelmény, amely szerint a szerződési feltételeket világosan és érhetően kell megfogalmazni, arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak a kölcsönvevők

számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak. Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételekre vonatkozó tájékoztatás megfelelőségének vizsgálati szempontjait illetően - lényegében megismételve a C-186/16. számú ügyben kifejtetteket - az EUB kiemelte, annak érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára abban az értelemben, hogy az átlagosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó fel tudja ismerni, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés megkötésével bizonyos mértékig árfolyamkockázatot vállal, mivel a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet és ez a pénzügyi kötelezettségeire kiható, akár jelentős mértékű gazdasági következménnyel is járhat a számára. Az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó általános szerződési feltételek tisztességtelenségének vizsgálati szempontjait illetően az EUB ítélet nem tartalmaz olyan új szempontokat, amelyeket a vonatkozó gyakorlatában (C-126/13., C-186/16.) az EUB már ne fejtett volna ki, vagy amelyeket a Kúria ne vett volna figyelembe a 6/2013. és 2/2014. PJE. határozataiban.

[26] A fentiekkel egyezően foglalt állást az EUB C-227/18. számú ítéletében megállapítva, hogy a világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a deviza alapú kölcsönszerződés, amely olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ha egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről tájékoztatták, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - elsődlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.

[27] Mindezek alapján az árfolyamkockázatról való tájékoztatás akkor tekinthető megfelelőnek, ha annak alapján az általánosan tájékozott, körültekintő és figyelmes fogyasztó fel tudja mérni, hogy a szerződéses jogviszony fennállása alatt a nemzeti valuta súlyos leértékelődése is bekövetkezhet és ennek következtében a kölcsönszerződésből eredő pénzintézettel szembeni tartozása és ezzel együtt az általa fizetendő törlesztőrészletek összege, illetve száma jelentős mértékben növekedhet. Lényeges, hogy sem az EUB ítéletei, sem a Kúria hivatkozott határozatai szerint nem volt és nem lehetett a pénzintézet feladata, hogy a jövőbeni árfolyamváltozás tényét, irányát, vagy esetleges mértékét "megjósolja".

[28] A perbeli kölcsönszerződés 1. pontja egyértelműen rögzítette, hogy a kölcsön nyilvántartásának devizaneme CHF, emellett az Ászf. rendelkezései, a közjegyzői okirat és a kockázatfeltárási nyilatkozat tartalma alapján a felpereseknek tisztában kellett lenniük azzal, mind a kölcsön összege, mind a törlesztőrészletek devizában kerülnek meghatározásra, a forintban meghatározott törlesztőrészlet forint ellenértéke pedig az esedékesség napján érvényes aktuális devizaárfolyamtól függ. Ebből egyértelműen felismerhető volt, hogy az árfolyamváltozás következtében változik a fizetési terhek mértéke is. Helytállóan ítélték a felperesek iratellenesnek az elsőfokú bíróság ténymegállapítását, hogy nem hivatkoztak arra, miszerint szóban az írásbeli árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatástól eltérő tartalmú tájékoztatást kaptak. A felperesek az elsőfokú eljárás során állították ugyan, nem bizonyították, hogy a szóbeli tájékoztatás mindössze 1000-2000 Ft-os törlesztőrészlet emelkedésre vonatkozott, illetve az alperesi ügyintéző tájékoztatása alapján alappal gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat nem valós, illetve csak korlátozott mértékű. A perben meghallgatott tanúk ((**tanúk neve**)) a konkrét perbeli ügyletre érdemi nyilatkozatot nem tudtak tenni, ezért a felperesek nem bizonyították az írásbelitől eltérő szóbeli tájékoztatás megtörténtét. Itt jegyzi meg az ítéletábrla, az elsőfokú bíróság részletesen vizsgálta a felperesek árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatása elégtelenségére alapított keresetét, indokait ítéletében részletezte, és e tekintetben a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta. A felperesek a tárgyalás berekesztését megelőzően a bíróság felhívása ellenére bizonyítási indítványt nem terjesztettek elő, kizárólag az I. rendű felperes ismételt személyes meghallgatását kérték, amelyet az elsőfokú bíróság fogadatosított is. Tény, ítéletében a felperesek terhére értékelte az elsőfokú bíróság, hogy nem hivatkoztak az írásbelitől eltérő szóbeli tájékoztatásra, ami a már kifejtettek szerint téves, ennek azonban a jogvita

érdemi elbírálása szempontjából nincs jelentősége és nem minősül az ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó lényeges eljárási szabálysértésnek sem.

- [29] Tehát az írásban rögzített kockázatfeltáró nyilatkozat alapján a felperesek alappal gondolhatták, hogy az árfolyamkockázat valós, nem korlátozott, azaz annak felső határa nem meghatározható. Az árfolyamváltozás pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt negatív hatását illetően világos és érhető tájékoztatást kaptak, így tisztában kellett lenniük azzal, hogy a forint árfolyamának a CHF-hez viszonyított gyengülése esetén a fizetési kötelezettségeik előre nem látható és kiszámítható mértékben növekedhetnek.
- [30] Tévesen hivatkoztak a felperesek arra, hogy az írásbeli kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kellett volna az ügyletet érintő valamennyi kockázatot, ilyen tartalmú kötelezettség az alperest nem terhelte. Az árfolyamkockázaton kívüli egyéb kockázatok, esetleges veszélyek feltárása nem lehetséges, megjelenésük változatossága folytán nem kiszámíthatóak, ilyen tartalmú kötelezettséget a jogszabály nem ró a pénzügyi intézményekre. Ugyancsak nem terhelte tájékoztatási kötelezettség az alperest a külföldi kamatlábak perbeli szerződésre gyakorolt hatását illetően, az egyoldalú kamatemelésből eredő érvénytelenséget ugyanis a DH1 és DH2 tv-ek rendezték. Összességében megállapítható, hogy az alperes által nyújtott árfolyamkockázati tájékoztató megfelelt az EUB döntéseinek és a Kúria iránymutatásainak, ez okból a szerződés érvénytelensége nem állapítható meg.
- [31] A felperesek fellebbezésükben továbbra is fenntartották, hogy a szerződés 4. pontjának a ténytanúsítványra vonatkozó kikötése a Kr. 1. § (1) bekezdés a) és j) pontja alapján tisztességtelen. Az EUB C-34/18. számú ítélete - értelmezve a 93/13. EKG. irányelv melléklete 1. pont n) és q) alpontjait - a nemzeti bíróság hatáskörébe utalta annak eldöntését, hogy a támadott szerződési kikötés tartalmával megegyező szerződési feltétel az irányelv e pontjaiban megjelölt szerződési kikötések körébe tartozik-e.
- [32] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a szerződés vitatott rendelkezése nem biztosít az alperes részére jogosultságot arra, hogy kizárólagosan és egyoldalúan értelmezze a szerződési rendelkezéseket. Az egyoldalú értelmezés azt jelentené, hogy kizárólag a bank határozhatná meg, hogy a szerződéses feltételt, kikötést hogyan kell értelmezni és alkalmazni, a bankkal szerződő félnek ebbe nem lenne beleszólása, az erre vonatkozó jogait kizárnák, a szerződéses kikötés értelmezésének jogától megfosztanák. Perbeli esetben ez a kikötés nem zárja ki a felperesek jogát és lehetőségét: az alperes a saját nyilvántartása alapján meghatározza a felperesek tartozásának összegét, a felpereseknek a jogviszony fennállása alatt a felmondáskor és azt követően is lehetőségük volt arra, hogy nyomon kövessék tartozásuk alakulását, annak törlesztését. Módjuk volt az alperesétől eltérő álláspontjuk közlésére, nem voltak elzárva attól sem, hogy végső soron ezt akár perben is megtegyék. A felperesek rendszeresen tájékoztatást kaptak a tartozásról és annak az alperes által nyilvántartott összegéről, ha pedig az abban foglaltakat vitatták, részletes elszámolást kérhettek a végrehajtás megindítását követően is. Mindezek alapján nem állapítható meg, hogy a kikötés a Kr. 1. § (1) bekezdés a) pontjával ellentétes, ezáltal tisztességtelen lenne.
- [33] Annak megítéléséhez, hogy a szerződés a Kmr. 1. § (1) bekezdés j) pontjába ütközik-e, szükséges annak vizsgálata, a közjegyzői okiratba foglalt ténytanúsítvány joghatályos tartozáselismerő nyilatkozatnak minősül-e. Tartozáselismerés esetén ugyanis a bizonyítási teher megfordul és az adósnak kell bizonyítania, hogy az elismert tartozása nem áll fenn (BH1990. 439.).
- [34] A fél nyilatkozatához - ahogy arról az EBH2000. 309. számú határozat is állást foglal - a tartozáselismerés jogkövetkezményei akkor fűződhetnek, ha a tartozás elismerése magyarázatot nem igénylő módon, kifejezetten és félreérthetetlenül történik. Ennek az elvárásnak csak az olyan tartozáselismerő nyilatkozat felel meg, amelyet már fennálló, összegszerűen meghatározott követelés tekintetében tettek meg. A per tárgyát képező szerződéses rendelkezés viszont ilyennek nem tekinthető, e kikötés esetében ezért nem érvényesülnek a tartozáselismerés joghatásai.

- [35] A kereset tárgyát képező szerződéses kikötés nem értékelhető a felperes részéről joglemondásként. Az egyoldalú joglemondás fogalmi körébe az a nyilatkozat vonható, amellyel a jogalany az őt kétségkívül megillető jogosultságról kifejezetten lemond. A Ptk. 207. § (4) bekezdése szerint az igényérvényesítésről, vagy a vitatásról való lemondásnak félreérthetetlennek és határozottnak kell lennie, nincs helye a nyilatkozat kiterjesztő tartalmú értelmezésének (BH1993. 673.).
- [36] Nem állít fel a keresettel támadott szerződési kikötés a felek szerződésében olyan vélelmet sem, amely szerint az alperes az igénye alapjául szolgáló valamely egyéb bizonyítást igénylő tényt egy attól különböző másik tény bekövetkezésével és igazolásával bizonyíthatná és így képes lenne elhárítani bizonyítási kötelezettségét a bizonyítást igénylő döntő tényre nézve. A szerződés vitatott pontjainak ilyen tartalom nem tulajdonítható.
- [37] Mindezekből következően, mivel a kölcsönszerződés 4. pontjának kifogásolt rendelkezése sem tartozáselismerést, sem joglemondást nem tartalmaz, és nem minősíthető a fent kifejtettek szerinti vélelem hatásával bíró kikötésnek sem, a bizonyítási kötelezettség alakulását a bizonyítási eljárás lefolytatását nem befolyásolja, a bizonyítási terhet nem fordítja meg.
- [38] Ez azt jelenti, ha az alperes a jelen szerződésből eredő követelését a felperesekkel szemben peres úton kívánja érvényesíteni, Pp. 164. § (1) bekezdése alapján őt terheli annak bizonyítása, hogy a szerződés milyen tartalommal jött létre, milyen összeget folyósított a felperesek részére, a saját nyilvántartásában rögzített törlesztésekre figyelemmel mekkora a felperesekkel szemben fennálló követelése. Az alperes erre vonatkozó tényállításai - maga a ténytanúsítvány is - nyilvánvalóan a saját nyilvántartásán alapulnak, vita esetén azonban a perben az alperesnek kell bemutatnia a nyilvántartás elszámolási elveit, módszereit, adatait, számításait pedig le kell vezetnie. Ha a felperesek mindezeket követően is azt állítják, hogy az alperes elszámolása nem felel meg a szerződésben foglaltaknak, illetőleg a közölt számítás hibás, vagy arra hivatkozik, hogy részéről nagyobb összegű teljesítés történt, ennek bizonyításával élhet.
- [39] A per tárgyává tett kikötés - az alábbiakra tekintettel - nem befolyásolja a kölcsönszerződésből eredő követelés kapcsán a végrehajtási záradék kiállításának a feltételeit, tehát nem érinti a felek igényérvényesítési és védekezési lehetőségeit és nem hat ki a végrehajtási záradék alapján indult végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perekben a bizonyítási kötelezettség alakulására sem.
- [40] A Vht. a felek közötti kölcsönszerződés idején hatályos 21. § (1) bekezdése, illetve a jelenleg hatályos 23/C. § (1) bekezdése értelmében végrehajtási záradékkal látható el a közjegyzői okirat, ha az tartalmazza a szolgáltatásra és ellenszolgáltatásra irányuló, vagy egyoldalú kötelezettségvállalást a jogosult és kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás tárgyát, mennyiségét, jogcímét és a kötelezett nevét, a kötelezettségvállalás mennyiségét (összegét) és jogcímét, valamint a teljesítés módját és határidejét. Ha a kötelezettség feltételnek, vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz a Vht. korábbi 21. § (2) bekezdése, illetve jelenlegi 23/C. § (2) bekezdése szerint az is szükséges, hogy a feltétel, vagy időpont bekövetkezését közokirat tanúsítsa. Ha a végrehajtást kérő az adott szerződésszegést követően közokiratba foglalt jognyilatkozattal a szerződést felmondta, akkor minden további feltétel nélkül helye van a végrehajtási záradék kibocsátásának. Ettől nyilvánvalóan eltérő kérdés, hogy a szerződésszegés valóban bekövetkezett-e, a felmondás jogszerű-e, az ugyanis a végrehajtási záradék kiállítása során érdemben nem vizsgálható (BH1997. 348., BH2002. 492.).
- [41] Az ily módon kiállított közjegyzői okirat (Kjtv. 111. §) nem ügyleti, hanem jogi jelentőségű tényeket rögzítő ténytanúsító okirat, amelynek kiállítását a végrehajtást kérő akkor is kérheti a közjegyzőtől, ha az adóssal kötött szerződésben előzetesen erről külön nem rendelkeztek, illetve az adós előzetesen nem nyilatkozott külön arról, hogy a végrehajtást kérő nyilvántartásában rögzített adatok a ténytanúsítvány kiállításának alapjául szolgálnak. Ebből következően ilyen szerződéses kikötés hiányában is ugyanilyen módon és tartalommal kérhetné a végrehajtást kérő a közjegyzői ténytanúsítvány kiállítását és a végrehajtási záradék kibocsátását. E szabályokból következik, hogy a

végrehajtási záradék kiállítása esetén az adós tartozását a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben vitathatja, ezért a kölcsönszerződés e vonatkozásban sem biztosít több jogosultságot az alperes részére, illetve nem ró több kötelezettséget a felperesekre, mint ami őket jogszabály alapján megilletné, illetve terhelné. A fentiekből következően bizonyítási teher a Pp. 369. §-a szerinti végrehajtás megszüntetése, illetve korlátozása iránti perben is a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint alakul, a bizonyítási teher alakulása körében, tehát a kölcsönszerződés vitatott pontjaiban foglaltak a felperesek jogi helyzetét nem érintik, azt nem teszik hátrányossá. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a Kr. 1. § (1) bekezdés j) pontjának helyes alkalmazásával jutott arra a következtetésre, hogy a kölcsönszerződés vitatott pontja nem tisztességtelen, a bizonyítási terhet a felperesek terhére hátrányosan nem változtatja meg.

- [42] A kifejtettekre figyelemmel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [43] A felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelesek az alperesek fellebbezési eljárási költségeinek viselésére, amelynek összegét az ítélőtábla a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján állapította meg.
- [44] A felperesek részére engedélyezett teljes személyes költségmentességre tekintettel a feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket - a fellebbezés sikertelenségére miatt - a Pp. 78. § (1) bekezdés és a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.
- [45] Az ítélőtábla a fellebbezést a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Korm r. 29. § (2) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Szeged, 2020. október 14.

Dr. Béri András sk.
a tanács elnöke

. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

. Bálint Attila sk.
táblabíró